

Ny drikkevannsforskrift i støpeskjeen – vil den trygge vannforsyningen?

Etter mange års arbeid er ny drikkevannsforskrift forventet 1. januar 2017.

Forskriften har vært på en omfattende høring. Fristen for å gi kommentarer var 11. april, og 11. mai 2016 arrangerte Vannforeningen seminaret «Drikkevannsforskriften – hva blir nytt og hvilke konsekvenser får det for vannverkene». Her ble bakgrunnen for og målet med ny forskrift presentert av Mattilsynet (MT) og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). Vannverksbransjen representert ved Norsk Vann (NV) og tre større vannverk, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og Folkehelseinstituttet (FHI) presenterte hovedpunkter fra sine høringsuttalelser.

Samfunnsutviklingen, Protokoll for vann og helse, ny kunnskap, behovet for forenkling, rydding i begrepsbruk, tydeliggjøring av krav og tilpasning til endringer i EUs drikkevannsdirektiv ble fremhevet som årsaker til behovet for revidering av eksisterende forskrift.

Det er foreslått nye krav som har til hensikt å styrke tryggheten i vannforsyningen. Positivt er intensjonen om å tydeliggjøre krav til vedlikehold av ledningsnettet. Dette er en av de største utfordringene vannverkene står overfor. Om ikke utbedringstakten øker, vil faren for at drikkevannet blir forurenset under transporten kunne øke de kommende årene. Den dårlige kvaliteten kan illustreres ved en gjennomsnittlig lekkasje-prosent ved norske vannverk på godt over 30 %. Det nye kravet fokuserer på lekkasjeandelen. Det står blant annet at «ledningsnettet til enhver tid skal være tilstrekkelig lekkasjetett». Vi er enige med Norsk Vann som påpeker at lekkasjeandelen i seg selv ikke er et godt mål for hygienisk risiko. Det viktigste er at vannverkene sanerer

og vedlikeholder ledningsnettet på en måte som reduserer faren for brudd, og driftes slik at det til enhver tid er overtrykk i ledningene.

Med bakgrunn i endret sikkerhetssituasjon i samfunnet, er det positivt at det er tatt inn en ny paragraf om forebyggende sikring og om farekartlegging og farehåndtering. Positivt er også eksplisitte krav til kompetanse og opplæring. Kompetansenivået, spesielt ved de mindre vannverkene, er til dels lavt. DSB fremhever at drikkevannsforsyning er en kritisk samfunnsfunksjon som det er vesentlig å sikre, at drikkevannsforskriften kunne hatt en enda tettere kobling til kommunens øvrige samfunnssikkerhetsarbeid, og at kravene til opplæring også bør omfatte leveringssikkerhet og beredskap. DSB påpeker også at det er behov for å rydde i beskrivelsen av om det er kommunen eller vannverket som har ansvar i spesielle situasjoner.

De nevnte endringene vil bidra positivt når det gjelder å ivareta forskriftens formål om å beskytte menneskers helse. Det er imidlertid bekymringsfullt at det er gjort endringer som vil kunne medføre svekkelse av den hygieniske sikkerheten. FHI har i sin uttalelse uttrykt bekymring for endringene i kravet om hygieniske barrierer. Dagens krav til at den hygieniske kvaliteten på drikkevannet skal være sikret ved etablering av minst to hygieniske barrierer i vannforsyningssystemet inkludert vannkilden, er endret til at råvannet skal være behandlet med et tilstrekkelig antall barrierer. Ved å knytte begrepet hygienisk barriere bare til vannbehandlingen, svekkes kildesikringens betydning. Det er uheldig da det er bedre å forebygge enn å behandle. Norsk Vann påpeker at vannverket som er pålagt ansvaret for å beskytte vannkilden, ikke

har tilstrekkelige virkemidler til å kunne gjennomføre aktuelle beskyttelsestiltak. Bruk av plan- og bygningsloven vil ikke være tilstrekkelig. Det er heller ikke lenger et absolutt krav til desinfeksjon av overflatevann. Desinfeksjon kan utelates dersom farekartleggingen tilsier at dette ikke er nødvendig. Samlet sett åpner disse endringene for svekkede krav til kildesikring og vannbehandling, og vil dermed kunne medføre en vesentlig svekkelse av hygienisk sikkerhet ved vannverkene.

Tilpasning til EUs drikkevannsdirektiv har ført til at grenseverdiene for en rekke kjemiske kvalitetsparametere er hevet i forhold til dagens forskrift, hvor grenseverdier er tilpasset norske forhold. Så lenge enkeltland kan stille strengere krav enn de som følger av direktivet, finner vi ingen fornuftig begrunnelse for å svekke kvalitetskravene, og for noen av parameterne vil svekkelsen også kunne medføre helsemessige konsekvenser.

Størrelseskategoriene for vannverk er videre endret fra antall personer forsynt til vannmengde produsert. Størrelsen på et vannverk bør angis på en måte som reelt angir risiko for smittespredning i befolkningen. Antall kubikkmeter vann som produseres gir ikke nødvendigvis et riktig bilde av dette. Det kan skyldes store

lekkasjer på ledningsnettet eller det kan skyldes store vannforbrukere hvor kvalitetskravene og prøvetakingsregimet ved vannverket er underordnet. Erfaringsmessig er persontall mer pålitelig både hva gjelder sammenligningsgrunnlag mellom vannverk og utvikling over tid.

Den nye forskriften vil i stor grad være funksjonsbasert. Vannverksrepresentanter og andre har påpekt at en del upresise formuleringer og begrepsbeskrivelser kan bidra til feil tolking av krav. Det presiseres derfor at en veiledning til forskriften må være på plass samtidig med at forskriften stadfestes.

Helse- og omsorgsdepartementet er i samarbeid med Mattilsynet i ferd med å sammenstille og vurdere de 78 høringsuttalelsene. Vi oppfordrer innstendig til at uttalelsene som uttrykker bekymringer for endringer som kan gi svekket hygienisk sikkerhet, blir tatt hensyn til. Det er viktigere at faglig godt funderte kommentarer blir grundig behandlet enn å oppfylle ambisjonen om å gjøre forskriften gjeldende fra 2017. Da vil vi få et regelverk som kan bringe kvaliteten ved norske vannverk et stykke videre.

Norsk vannforening

Av og til tror vi at det vi gjør,
bare er en dråpe i havet.
Men havet ville vært mindre
uten den dråpen.

Mor Teresa

Design, Fetter Wang